

RAPPORT: KORTLÆGNING AF LOKALT ØKUMENISK SAMARBEJDE I DANMARK

Forfattere: Anne Mie Skak Johansson (Danske Kirkedage) og Jonas Adelin Jørgensen (Det Mellemkirkelige Råd og Danske Kirkers Råds arbejdsgruppe for Økumenisk Dannelse)

Hvad er økumenisk samarbejde?

I kortlægningen er definitionen af økumenisk samarbejde naturligvis vigtig. Selve ordet 'økumenisk' stammer fra græsk og hentyder til 'hele den beboede verden'. 'Økumenisk' betyder her helheden af de forskellige kirker. Det økumeniske samarbejde har som baggrund den historiske splittelse mellem de forskellige kristne kirker, og sigter på enhed, forsoning og samarbejde på tværs af den historiske mangfoldighed af kristne kirker. Økumenisk samarbejde kaldes også 'mellem-kirkeligt samarbejde' eller 'tværkirkeligt samarbejde'.

Metodik og mål

Kortlægningen er blevet til i to trin: Dels gennem et spørgeskema udsendt til samtlige medlemskirker af Danske Kirkers Råd og besvaret i januar 2022 af 357 kirker og menigheder. Dels gennem en række kvalitative interviews med en række frivillige og ansatte i 10 forskellige geo-

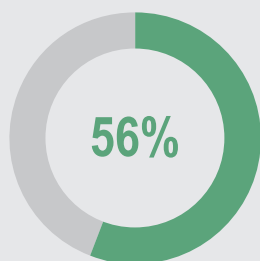
grafiske områder, hvor der var et højt niveau af økumenisk samarbejde og hvor der blev arbejdet med forskellige temaer, som vi i gennemgangen af spørgeskemaundersøgelserne havde bidt mærke i. Disse temaer inkluderer flygtninge- og migrantarbejdet, dåbsoplæring, dannelse, bybøn og natkirke, unge, grøn kirke, familienetværk, sprogcafe, og regionale kirkedage. Af besvarelser er 88% fra folkekirker og 12% fra frikirker.

Hvad skaber grobund for økumenisk samarbejde?

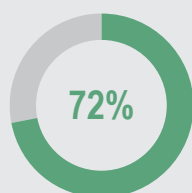
I spørgeskemaundersøgelsen indikerer 167 eller 75,6% at det er vigtigt for økumenisk samarbejde, at man kender hinanden godt i forvejen eller befinder sig tæt på hinanden. Også på tværs af de kvalitative interviews er der en fornemmelse af vigtigheden af relationsbygning: Tillid og fælles forståelse kommer gennem relationsbygning mellem præster og frivillige ledere i kirkerne og menighederne.

Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen

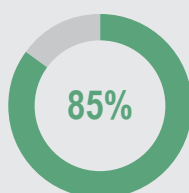
Andel af fri- og folkekirker med økumenisk samarbejde

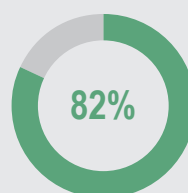
Samarbejdet har betydning for menighedens eget liv og vækst

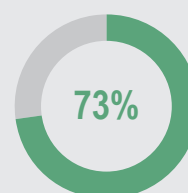
Samarbejdet viser kirkens globale ansvar

Samarbejdet øger deltagelsen af frivillige på tværs af kirkerne

Samarbejde har ført til læring på tværs af kirkesamfundene

Spørgeskemaet blev udsendt til præster og ledere i de fri- og folkekirker i Danmark, som er medlemmer af Danske Kirkers Råd. Der foreligger 357 besvarelser fra hele Danmark hvoraf 199 (56%) bekræfter, at de har økumenisk samarbejde mens 158 (44%) ikke har samarbejde med kirker eller menigheder fra andre kirkelige traditioner.

Samarbejdet har også betydning for menighedens eget liv og vækst (72% i meget, nogen eller middel grad) gennem at udvikle og fordybe egen spiritualitet (78%) og lære om andres tro og tradition (67% i meget, nogen eller middel grad). Samarbejdet viser kirkens globale ansvar (85% i meget, nogen eller middel grad) og øger deltagelsen af frivillige i kirkens arbejde på tværs af kirkerne (82% i meget, nogen eller middel grad). Det får hele 73% til at konkludere, at samarbejdet har ført til læring på tværs af kirkesamfundene.

Endeligt har samarbejdet ført til bedre udnyttelse af ressourcer (75% i meget, nogen eller middel grad) og gjort det lettere at søge midler til aktiviteter (54% i meget høj grad), men kun i nogen grad til nye relationer (50% i meget, nogen eller middel grad).

Læringen i økumenisk arbejde

I mødet med kristne fra andre kirkesamfund bliver det tydeligt, at man kan udleve det kristne tro på flere måder. De andre har anderledes gudstjenesteformer, der sang- og salmevalg er anderledes både i ord og stil, deres liturgi er uvant, og mødeformerne ikke som man selv gør det. I mødet opdager man også at andre har andre vægtlægninger når det kommer til troens univers og troens omsætning. Endelig kan økumenisk samarbejdet også afsløre at kultur og samarbejdsformer er forskellige fra kirkesamfund til kirkesamfund.

Nogle kirker har gode økonomiske ressourcer men mangler frivillige, andre har store drømme, men er udfordret på økonomi og kapacitet, andre igen oplever sig begrænset på grund af få personer til at løse alle kirkens mange opgaver. I sådanne udfordringer kan samarbejde med andre kirker afhjælpe nogle af udfordringerne. Ved at pulje ressourcerne kan det og har det været muligt for selv mindre kirker at tage aktiv del i store projekter.

Er aftalerne og forventningsafstemning på plads kan fælleskirkelige initiativer få stor gennemslagskraft. Flere initiativer har oplevet at puljede ressourcer giver kapacitet og intensitet og muligheder. Kirkernes fællesskab får kommunal bevågenhed, kirkerne løfter sociale områder som det ellers var svært at løfte, kirker bliver synlige og kirkens fællesskab bliver tilgængeligt.

Anbefalinger på baggrund af kortlægningen

Rapportens afslutning er en opsummering af de iagttagelser, som vi har gjort os både i den kvantitative spørgeskemaundersøgelse og i de kvalitative interviews. Disse iagttagelser vil vi gerne videregive som anbefalinger til videre diskussion og forarbejdning af dem, der er engageret i lokalt økumenisk samarbejde.

- Relationer er grundlaget for vellykket økumenisk samarbejde. Der er ingen eksempler på frugtbart økumenisk samarbejde uden at der er gode relationer mellem præster og ledere fra de forskellige kirker og menigheder.
- Økumenisk arbejde kræver at der satses på det fælles. Det kræver at ildsjæle insisterer på kirkernesamarbejder sammen og lægger tid og kræfter i at se det ske.
- Det lokale økumeniske arbejde er med til at give rødder til det nationale og internationale økumeniske engagement.

Forholdet mellem niveauerne – det lokale, det regionale / stifterne, det nationale og det internationale – er vigtigt at holde sig for øje. Frie kirkelige organisationer kan spille en vigtig rolle for sammenhængen mellem det lokale og det globale i økumenisksammenhæng.

- Blandt besvarelserne har to tredjedele en form for økumenisk samarbejde; dette står dog i kontrast til den relativt lille gruppe af besvarelser i forhold til den store gruppe af manglende besvarelser. Den store gruppe manglende besvarelser kan fortolkes som at økumenisk samarbejde ikke opleves som en relevant problemstilling for disse kirker og menigheder. Der er med andre ord en stor tavsgruppe, som ikke har øje for mulighederne i og værdien af økumenisk samarbejde.
- Økumenisk læring bør følge af økumenisk handling. Der er brug for at lære, hvordan kirker kan lære af hinanden og til at skabe rum for eftertanke og læring efter fælles handling. Receptiv økumenik er som tænkning og metode en mulig nøgle til at undersøge hvordan økumeniske møder, økumeniske relationer og en økumenisk forpligtelse kan hjælpe enkeltpersoner og kirker i at vokse.
- I lokale menighedsråd er der en ansvarsfordeling i forhold til bygninger, medarbejdere osv. Der bør være en klarere defineret funktion omkring det mellemkirkelige samarbejde, som kunne bærearliggendet frem på lokalt niveau, sikre at de nødvendige relationer opdyrkes og identificer samarbejdsområder.

Rapporten skal ikke ses som et forsegle dokument, men bør virke til inspiration lokalt. Rapporten vil blive præsenteret ved Danske Kirkers Råds møde den 29 oktober 2022.

Danske Kirkers Råd

FOLKEKIRKENS
MELLEMKIRKELIGE RÅD